
Distriktslegevakt – en piggfri roadmovie

LEGELIVET

ALEXANDER WAHL

alexanderwahl32@gmail.com

Alexander Wahl er veileder og spesialist i allmennmedisin og arbeider på Kurbadet legesenter. Han er også redaktør for primærhelsetjenesten i Helsebiblioteket ved Folkehelseinstituttet.

Som studenter forberedte vi oss til å bli leger, men i distriktsturnus ble vi plutselig sjåfør.

Foto: privat

Da turnustiden tok til, måtte jeg kjøpe meg bil. Jeg fikk en Toyota Corolla stasjonsvogn på billigsalg fra bror min. Fem tusen skulle han ha, og det var billig bil for de neste tretti tusen kilometerne jeg skulle kjøre. Jeg ble slengt ut i verdens lengste mørkekjøringskurs på ukjente veier uten supervisor. Sånn var det bare. Og jeg kom tett på naturen, både rådyr og elg ble sneiet. I tillegg lærte jeg hvor *umulig* det er å legge på kjetting uten hansker, med dype hjulspor i snøen, midt oppå fjellet når mobilbatteriet sier takk for seg og lader ut. Redningen ble en bonde som hadde sett meg. Han kom rullende med sin svære traktor, som sendt fra himmelen.

En annen erfaring var at søvnbehovet kunne bli sterkere enn viljen, selv bak rattet. Etter en lang helgevakt var jeg på vei hjem med tunge øyelokk. Nei, nå må jeg skru opp volumet på radioen, sa jeg høyt til meg selv. Nå må jeg sannelig synge litt, nå må jeg spise et eple, nå må jeg rulle ned vinduet for å puste inn

frisk luft ... Lengselen etter en nyoppredd seng hjemme var stor, det var bare kort igjen. Men så ankom *mikrosøvn*. Øynene gled igjen, en sort duk ble lagt over mitt hode, det kunne da ikke være så farlig, tenkte jeg før jeg bråvåknet av lyden av hjul på kantgrusen, fikk tatt inn bilen med et rykk og var tilbake på veien igjen. Svarte f... det var nære på. Mikrosøvn gir kognitiv svikt, fant jeg ut. Opplevelsen skapte en ny regel: Jeg måtte stoppe og hvile, uansett, etter fem gjesp.

På et merkelig vis blir man glad i en gammel bil. Den har sine personlighetstrekk, styrker og mangler. Det er som om også manglene blir noe man setter pris på – litt som kroppslige rariteter man kan bli glad i hos en livslang partner. Man måtte gasse på en spesiell måte for å få den i gang, vindusviskeren var litt bent på førersiden, og etter hvert utviklet det seg små kratre og hull i bærende konstruksjoner. De kunne naturligvis dekkes til med en matte. Det var bra vi hadde sikkerhetsbelte, for dørlåsen på høyre dør kunne av og til glippe. Corollaen kunne være litt lunefull. Man måtte, som i andre sammenhenger, ha spesialkunnskap, fingerferdighet og tålmodighet for å ha det bra sammen.

Rumpa på bilen var lett. Det høres kanskje bra ut, men lette rumper kan også lett glippe. En dag da jeg var på vei til sykebesøk i det første snøfallet, fikk jeg rotatorisk vertigo – og det skyldtes *ikke* løse krystaller i buegangene. To centimeter med kram snø hadde lagt seg på en speilblank flate med is. Jeg hadde vært forutseende og skiftet til vinterdekk, flunkende nye, men ikke piggdekk denne gangen. Jeg skulle nemlig redde miljøet og Distrikts-Norge fra *svevestøv*. Piggene var rett og slett lagt på is. Her skulle jeg bare kjøre på gummi – yummi, yummi. Men da utsikten åpnet seg mot Nordsjøen, måtte veien naturlig nok svinge av til høyre. Grepet til de to bakre dekkene glapp, og da de først hadde glippet, gled de glade videre i en karusellgalopp. Det var #denfølelsen av manglende kontroll #livetpassererrevy #dettekilerimagen.

«Søvnbehovet kunne bli sterkere enn viljen, selv bak rattet»

I øyekroken prøvde jeg å forutse en landingsplass i veikanten. Da piruetten nærmet seg slutten, så jeg at jeg ikke var alene. To biler hadde sust piggfritt inn på plass nr. 1 og 2. Her kom bil nr. 3 i langsom kino. Landingen ble mirakuløst myk. Vi «lainet» opp etter hverandre med minst mulig margin uten nærkontakt av fjerde grad. Det er rart med det. Jeg var innstilt på sykebesøk, men så byr livet opp til en annen dans. Jeg brukte et minutt for å samle meg før jeg steg ut av bilen, halvt skamfull, halvt lattermild. Jeg så granskende på de andre sjåføransiktene. De hadde samme uttrykk som mitt.

En skygge kom inn fra venstre. Det var bil nr. 4 som kom inn for landing, og jeg måtte gjøre et hopp. Det var en vakker morgen, snøen dalte stille ned og utsikten var nydelig. Redningsbilen ankom åstedet veldig raskt – faktisk forhåndsbestilt! En redningsmann svingte seg erfarent ned fra styrehuset, så på oss i samlet fåreflokk, la armene i kors og sa: «Jasså, dokk kjør piggfritt, ja!» Og vi, vi kunne bare nikke.

Publisert: 9. mars 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0018

